

BC. LUISA DRÁŠILOVÁ

HRADY NA POZDĚNĚ STŘEDOVĚKÉM BENEŠOVSKU V SÍDELNĚ-HISTORICKÉM KONTEXTU

Ústav pro archeologii FFUK 2024.

Luisa Drášilová se ve své diplomové práci zaměřila region středního Posázaví, proslavený malebností krajiny a známými památkami, které jsou vyhledávanými turistickými cíli. Autorka se soustředila na hradní architekturu regionu, kterou reflektovala jednak jako historické, archeologické a kastelologické téma, jednak z perspektivy archeologické památkové péče a tzv. veřejné archeologie.

Po stručném přehledu bádání stručně předestírá přírodní poměry regionu. S ohledem na sídelně-historické aspekty mohlo být více pozornosti věnováno faktorům determinujícím hospodářské využití regionu (pedologie, klimatické podmínky, hydrologie).

Další oddíl práce je věnován stručnému nástinu vývoje osídlení regionu Benešovska. Nepochybně více pozornosti mohlo být v úvodu věnováno raně středověkým sídelním předpokladům za využití studií J. Bubeníka, A. Hejny nebo nověji J. Bernata. Základní sídelně-historické charakteristiky regionu, jako byl poměrně pozdní nástup souvislého osídlení, nebo nízká míra urbanizace ale autorka na základě sekundární literatury vystihla správně. Některé formulace byly (doufejme) dílem omylu (např. „v 8. století se objevují písemné zmínky o osadách v okolí severní a západní hranice sledovaného území“ – s. 16, Tobiáš z Benešova pražským biskupem – s. 17). Následující kapitole „cesty a komunikace“ by slušel mapový doprovod rekonstrukce páteřní sítě dálkových tras s vynesemím známých hradních lokalit. Právě vztah hradů ke komunikační síti patří k důležitým tématům, které mohla autorka rozvinout.

Za zcela mimoběžnou a nezdůvodněnou pak pokládám „komparaci“ situaci na středověkém Benešovsku s irským regionem Doolin v hrabství Clare. Jednak není jasné, k čemu by toto vzdálené srovnání mělo vlastně směřovat a přispět, a především, žádnou komparaci autorka neprovedla, jedná se toliko o stručný výčet hradních památek v jednom irském regionu.

V dalších kapitolách se autorka dostává k samotnému jádru práce – tedy k jednotlivým hradním lokalitám na Benešovsku. Celkem jde o 12 objektů, u dvou ale není jejich fyzická podstata známa. Není jasně řečeno, za jde o kompletní fond hradních lokalit v regionu a pokud ne, proč byly vybrány právě uvedené lokality. Postrádám např. dobře archeologicky i písemně dokumentovaný hrad Zlenice, jemuž byla v poslední době věnována velká pozornost. Otázku výběru zájmových lokalit bude třeba jasně zdůvodnit při obhajobě!

U každé lokality uvádí autorka nejprve její lokalizaci, následně pak základní typové zařazení hradu a jeho historický vývoj. Je třeba ocenit, že katalog je doplněn vlastní fotografickou dokumentací a instruktivními lidarovými snímky, do nichž jsou vloženy půdorysy architektonické pozůstatků. Následuje stručný přehled středověkých stavebních a archeologických památek v okruhu několika km od lokality. Autorka vycházela především z internetové archeologické databáze (AMČR) a katalogu památkových objektů. U jednotlivých hradních staveb prokazuje solidní znalost publikované kastelologické literatury. Poslední oddíl je pak věnován památkové ochraně uvedených lokalit (eroze terénních reliktnů, činnost amatérských detektorářů, atd.) a jejich potenciální prezentaci veřejnosti. Součástí přílohy je i vlastní návrh letáku „průvodce“ po hradech regionu.

Diplomová práce Luisy Drášilové má charakter tu více, tu méně zdařilé kompilace už publikovaných informací. Citelně jí chybí jasné formulované otázky a tím pádem i závěry. Jasně zdůvodněn měl být především výběr lokalit. Odborný přínos práce je tedy nevelký. Autorka přesto prokázala elementární schopnost kritického zacházení s odbornými informacemi a práce tedy podle mého názoru naplňuje základní požadavky kladené na diplomovou práci.

Práci doporučuji k obhajobě, navrhuji ale hodnocení „dobře“

V Praze 30. 1. 2024.

PhDr. Ivo Štefan, Ph.D.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Ivo Štefan', written in a cursive style.